

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Пеньков С. В. Теоретичний генезис проблеми використання службових тварин в оперативно-розшуковій діяльності.....	177
Погорєлова І. С. Політична культура українського суспільства у вимірі європейських цінностей	179
Севрук В. Г. Проблеми дослідження етнічних мотивів вчинення злочинів.....	182
Стасюк С. В. Зміни податкового законодавства 2016 року як запорука демократизації суспільства	184
Трембіцький А. М. Схилення до розголошення комерційної таємниці: проблеми визначення меж відповідальності.....	187
Утвенко В. В. Правове регулювання соціального захисту окремих категорій непрацездатних громадян України.....	191
Kharchenko O. V. Logic bomb as a rhetorical means of humor.....	195
Чмир О. Б. До проблеми становлення правового демократичного суспільства в Україні	197
Чупрій Л. В. Аксіологічні та гуманітарні аспекти формування правової держави в Україні	200
Шклярук С. Г. Трастові послуги як інструмент виведення активів з України.....	203
Шусть В. В. Ціннісні системи українського суспільства – ідеологічний хаос	205
Якубенко Н. В. Українське дисидентство другої половини 1950-х – 1960-х рр. – зародкова форма громадянського суспільства.....	209
Авсієвич А. В. Правовий характер ознак міжнародного арбітражу	212
Берестецька Л. М. Тенденції розвитку електронного бізнесу в Україні.....	215
Бігдаш В. Д. Особливості формування принципів менеджменту страхової діяльності в Україні.....	218
Гавловська А. В. Оптимальні податки як складова частина іміджу держави та як спосіб подолання правового нігілізму громадян	221
Гончаренко Є. Ю. Сучасна “правова лінгвістика” як питання семантико-стилістичних особливостей перекладу юридичних текстів з німецької мови	224
Григор’єва М. І. Міжнародний досвід взаємодії держави і суспільства щодо профорієнтаційної роботи та довузівської підготовки молоді.....	227

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА ЩОДО ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ

Вибір професії — один із найважливіших життєвих виборів, які повинна здійснювати людина в юному віці. Успішне вирішення проблеми професійного вибору має вагомі наслідки і для особистості і для суспільства.

Правильний вибір професії — це важлива умова підвищення продуктивності праці, як запоруки добробуту громадян та процвітання держави.

Втрати із-за погано налагодженої системи профорієнтації надто великі. Погано організована профорієнтаційна робота приводить до того, що чимала кількість молодих людей обирає майбутню професію, керуючись поверхневими мотивами. Через ігнорування наукових підходів до вибору професії, у працівника розвивається синдром незадоволеності своєю долею, pojawiaються психологічні комплекси, психосоматичні захворювання. Зі сторони інтересів держави: понижена продуктивність праці, низька її якість, відсутність спеціалістів на робочих місцях, неможливість використовувати працівників по спеціальності, брак робочої сили в одних галузях і надлишок в інших тощо.

Довузівська підготовка виступає актуальною науковою проблемою в єдиному контакті з профорієнтаційною роботою, вимоги до якої в останні роки значно зростають. На необхідність розширення такої роботи давно націлює прийнята Кабінетом Міністрів України "Конвенція державної системи професійної орієнтації населення".

На сьогоднішній день профорієнтаційна робота у більшості ВНЗ України зведена до: реклами освітніх послуг в ЗМІ та на телебаченні; організації Днів відкритих дверей; участі у виставках освітньої діяльності ВНЗ; підготовки до друку рекламних матеріалів про інститут; консультування абітурієнтів щодо умов навчання у ВНЗ. Довузівська підготовка учнів здійснюється у ВНЗ тільки з тих дисциплін, з яких проводитиметься зовнішнє незалежне тестування, результатів якого потребує даний ВНЗ.

Нами розглянуто та проаналізовано особливості профорієнтаційної роботи в країнах далекого зарубіжжя, які мають показову систему освіти, підпорядковану сучасним професійним вимогам. Рівень безробіття у вищезазначених державах пов'язаний з якістю проведення профорієнтаційної роботи, оскільки при правильній організації професійної орієнтації кількість незайнятих громадян зводиться до мінімуму.

У Великобританії накопичений багаторічний досвід раціональної профорієнтаційної діяльності. Тут, право починати професійне навчання мають підлітки з 14 років. Оскільки таке навчання проводиться не тільки в професійних коледжах, але і в об'єднаних школах, центрах професійної підготовки на виробництві та центрах зайнятості, отримати відповідну підготовку можуть і ті, хто вирішив продовжувати загальну академічну освіту. Особливу увагу слід звернути на практику створення в

англійських школах міні-підприємств. Така діяльність допомагає визначити і розвинути свої інтереси і схильності, придбати підприємницькі навички в малому бізнесі, навчитися покладатися на себе, проявляти ініціативність і відповідальність у різноманітних життєвих і трудових ситуаціях.

У Франції суть профорієнтації полягає в тому, щоб виховати у молоді “здатність робити вибір”, включаючи вміння враховувати всі об’єктивні і суб’єктивні чинники, що впливають на нього. У зв’язку з цим, однією з основних характеристик даної системи є її інформаційна спрямованість. Зокрема велику увагу, особливо на ранніх етапах (I–V класи, тобто 11–13 років), приділяється всебічному вивченню індивідуальних особливостей кожного учня, виявлення переважаючих у нього інтересів і вподобань. Отримані в результаті спостережень і тестування дані заносяться в особисте досьє учня, в якому міститься велика кількість інформації щодо нього, і яке є обов’язковим поданням при вступі до чергового навчального закладу. Одним із ключових напрямків в рамках професійної орієнтації у Франції є встановлення і підтримання зв’язку з сім’єю. Так, класний керівник, зібравши певні дані про зміну інтересів щодо того чи іншого виду діяльності, прояву здібностей учнів та їхніх професійних планів на майбутнє, запрошує батьків для обговорення майбутнього їхніх дітей.

У Німеччині проводиться активна профорієнтаційна робота на базі навчальних закладів. У початковій школі діти здобувають базові знання з основних предметів. Після закінчення цього етапу учнів розподіляють за школами різних типів залежно від їх здібностей.

На сучасному етапі в Німеччині існує два підходи до професійної підготовки молоді. Перший полягає в тому, що для роботи у компанії здобувач зобов’язаний спочатку виконувати функції помічника, опановуючи обрану професію. Цей підхід є вигідним для держави, оскільки відпадає необхідність витратити кошти на виробниче навчання працездатної молоді, і сприяє рівномірному розподілу робочої сили, розвитку невеликих населених пунктів через зменшення міграції людей в мегаполіси.

Другим підходом для первинної професіоналізації учнівської молоді є модель “трудоного року”, яка полягає в тому, що після одержання загальної середньої освіти випускник має можливість подати заявку в земельні органи соціального забезпечення або благодійні організації про своє бажання відпрацювати рік у рамках соціальних проектів. Передбачається, що в ході “трудоного року” людина має визначитися з майбутньою спеціальністю, одночасно здобувши навички трудової діяльності.

Такі підходи наближення системи освіти до потреб ринку праці допомагають зменшити кількість помилок при виборі тієї чи іншої професії, оскільки сприяють повному розумінню майбутньої спеціальності.

На сучасному етапі невід’ємною складовою освітньої системи у США є курс Career Development (Розвиток Кар’єри). Він покликаний ознайомити з професіями дітей у віці від 5 до 14 років. Учні з початкових класів налаштовують на те, що потрібно витримувати жорстку конкуренцію на ринку вакансій і для їх професійної обізнаності у кожній школі щомісяця проходить день відкритих дверей для зустрічі з потенційними роботодавцями.

Після закінчення середньої школи учні продовжують навчання у старшій школі, яка за віком відповідає 15–18 рокам. Саме в цьому віці школярам надається можливість самостійно обирати додаткові заняття, враховуючи свої вміння і вподобання. У випадку, коли обрана спеціальність не сподобалась учневі, пропонують іншу, доки схильності школяра та його уявлення щодо професії не будуть збігатися з вимогами обраного фаху. Такий принцип, на думку фахівців США, і є гарантією успішної профорієнтаційної роботи.

На думку японських дослідників, саме молодші класи середньої школи представляють найбільш підходящу стартову точку для формування готовності учнів до планування професійного шляху. Однією з головних цілей молодших класів середньої школи (тобто — другого ступеня) вважається підготовка до кар'єри шляхом озброєння учнів основними знаннями щодо професій, корисних суспільству, розвитку у них професійних навичок і умінь, здатності вибирати навчальні курси, які найбільш відповідають запланованому професійному шляху, що в свою чергу, найбільше відповідає їхнім особистим вподобанням і особливостям. Зміст навчальних курсів має бути реалістичне ув'язано з усвідомленням професії, включаючи широкого огляду світу праці, дослідження і підготовку до кар'єри (трудового шляху) щодо всіх соціально важливих професій. Кожен індивід повинен вміти розпізнавати свої потреби, здібності, цінності і установки.

Підходи до організації та проведення професійної підготовки молоді у країнах далекого зарубіжжя різняться між собою. Їх аналіз дає змогу простежити за професійною орієнтацією за кордоном, творчо впроваджувати профорієнтаційні ідеї у нашій країні з урахуванням національних особливостей. Це такі напрямки, як створення в школах міні-підприємств, як у Великобританії, які сприятимуть розвитку інтересів та вподобань, отриманню підприємницьких навичок у малому бізнесі, будуть вчити покладатися на себе, проявляти ініціативність і відповідальність у різноманітних життєвих і трудових ситуаціях вже в період навчання в школі; створення центрів інформації та профорієнтації, як у Франції, в яких будуть проводитися індивідуальні консультації з учнями та їх батьками з метою допомогти здійснити професійний вибір, розробити конкретний план на майбутнє, активізація саме напрямку роботи з батьками у вітчизняній системі профорієнтації, особливо в умовах відсутності централізованої системи профорієнтаційних установ; поєднання профорієнтації з виконанням соціальних проектів, з досвіду Німеччини та практичну підготовку у місцевих фірмах за майбутньою спеціальністю, що сприяє рівномірному розподілу робочої сили, розвитку невеликих населених пунктів через зменшення міграції людей в мегаполіси; можливість, яку мають школярі середньої школи США: самостійно обирати додаткові заняття, враховуючи свої вміння і вподобання, завдяки чому у майбутніх фахівців є реальна можливість перевірити себе на практиці доки схильності школяра та його уявлення щодо професії не будуть збігатися з вимогами обраного фаху; ранній початок цілеспрямованої роботи, як в Японії, який буде сприяти підготовці учнів до кар'єри шляхом озброєння їх основними знаннями щодо професій, корисних суспільству, розвитку у них професійних навичок та умінь.

Незабаром, відчутні переваги перед конкурентами будуть мати ті навчальні заклади, які зараз вкладуть або вже вклали необхідні кошти в створення підготовчих структур, які допоможуть не тільки правильно визначити найбільш підходящу сферу діяльності, але і адаптувати майбутніх студентів до вимог та програм підготовки фахівців.

На сьогоднішній день в Україні, за нашими даними, існує не більше 20 навчальних і позашкільних закладів (шкіл, відділень, факультетів, центрів), які якісно озброюють майбутніх студентів управлінських вузів первинними знаннями в області менеджменту (Ліцей МАУП — учасник асоційованих шкіл ЮНЕСКО, Київський фінансово-правовий ліцей, Київська академія дитячого підприємництва “Ділові діти України”, Львівський ліцей менеджменту, Кіровоградська школа юного менеджера при обласному дитячо-юнацькому центрі тощо). Це освітні заклади нового типу, де навчальний процес побудований так, щоб забезпечити державний стандарт повної загальної середньої освіти з обов'язковим урахуванням профільного навчання та до-

вузівської професійної підготовки, а також забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно — культурними потребами обсягу знань.

Організація ефективної професійної орієнтації підлітків і молоді є однією з найважливіших державних проблем. Профорієнтація не тільки сприяє знайомству учнів зі світом професій та вибору їм свого професійного шляху, його трудовий соціалізації, а й впливає на формування трудових ресурсів країни, систему зайнятості та, в кінцевому підсумку, на соціально-економічний розвиток суспільства в цілому.